

Pro

Chapter 16

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

לָשׁוֹן׃ מַעַגָּה וּמִיָּהוּוָה לֵב מַעֲרָכִי לְאָדָם׃ 1
ilat wangsulan-saking lan-saking-Yéhuwah manah rancangan-saking kanggé-tiyang
[H3956](#) [H4617](#) [H3068](#) [H4633](#) [H0120](#)

Manungsa bisa nimbang-nimbang ing sajroning ati, nanging wangsulane ilat iku asale saka Sang Yehuwah.

יָהוּוָה׃ רוּחַת וְתָנִן בְּעֵינָיו זָרֵק אִישׁ דְּרָכִי כָּל- 2
Yéhuwah roh lan-nimbang ing-paningal resik tiyang dalan-saking sedaya
[H3068](#) [H7307](#) [H8505](#) [H2134](#) [H0376](#) [H1870](#) [H3605](#)

Wong padha ngarani resik marang dalane, manut wawasane dhewe, nanging Pangeran Yehuwah kang ndadar ati.

לֵבָנוּ מַעֲשֵׂיךָ יָהוּוָה אֶל-גָּל 3
lan-bakal-mantep padamelan-panjenengan Yéhuwah dhateng serahna
[H4639](#) [H3068](#) [H0413](#) [H1556](#)

מִחֲשַׁבְתֶּיךָ׃
rancangan-panjenengan
[H4284](#)

Sakehing panggawemu pasrahna marang Pangeran Yehuwah, temah sakehe rancanganmu bakal kelakon.

לְיָוָם רָשָׁע וְנָם- לְמַעַגְגָּהוּ יָהוּוָה פָּעַל כָּל- 4
kanggé-dinten tiyang-duraka lan-sanajan kanggé-ancas Yéhuwah dipun-damel sedaya
[H3117](#) [H7563](#) [H1571](#) [H4617](#) [H3068](#) [H6466](#) [H3605](#)

רְעָה׃
bilai

Pangeran Yehuwah anggone nitahake samubarang iku kanthi tujuane dhewe-dhewe, malah wong duraka iku kapesthekake kanggo dinane bilai.

לֵב דְּרָכִי גְבוּהָ-כָּל- יָהוּוָה תּוֹעֵבָת 5
boten dhateng-tangan tangan manah dhuwur sedaya Yéhuwah nistha-dhateng
[H3808](#) [H3027](#) [H3027](#) [H1362](#) [H3605](#) [H3068](#) [H8441](#)

יִנְקָה׃
tanpa-paukuman
[H5352](#)

Sing sapa lumuhur-luhur iku nistha tumraping Pangeran Yehuwah, sanyata, wong iku ora bakal mlesed saka ing paukuman.

יָהוּוָה׃ וּבִירָאָת עֲוֹן יִכְפֹּר וְאֵמֶת בְּחֶסֶד 6
Yéhuwah lan-kanthi-wedi-asih-dhateng dosa dipun-tebus lan-kayekten kanthi-katresnan
[H3068](#) [H3374](#) [H5771](#) [H0571](#)

מִרְעָה׃ סוּר
saking-kang-ala nyingkiri
[H5493](#)

Katresnan lan kasetyan iku njalari dosa kaapura, sarta wedi-asih marang Sang Yehuwah iku margane wong ngedohi piala.

7
 אָתוּ: יִשְׁלֵם אוֹיְבוֹי גַם- אִישׁ דְּרָכַי- יְהוָה בְּרִצּוֹת
 kaliyan-piyambakè rukun mengsah sanajan tiyang dalam-saking Yéhuwah nalika-remen
[H0854](#) [H0341](#) [H1571](#) [H0376](#) [H1870](#) [H3068](#) [H7521](#)

Manawa ana wong kang lakune ndadekake keparenge Sang Yehuwah, iku dalasan satrune iya dirukunake karo wong mau.

8
 מְשָׁפֵט: כָּלָא תְבוֹאוֹת מִלֵּב בְּצַדִּיקָה מְעֵט טוֹב-
 kaadilan tanpa panen an katimbang-akeh kanthi-kabeneran sekedhik saé
[H4941](#) [H3808](#) [H8393](#) [H7230](#) [H6666](#) [H4592](#)

Luwih becik pametu sathithik klawan kabeneran, tinimbang pametu akeh tanpa kaadilan.

9
 צִעֲדוּ: יָכִין יְהוָה דְּרָכּוֹ יִחְשָׁב אֲדָם לֵב
 jangkah netepaken lan-Yéhuwah dalam ngrancang tiyang manah-saking
[H6806](#) [H3068](#) [H1870](#) [H2803](#) [H0120](#)

Atine manungsa ngrasak-rasakake dalane, nanging Pangeran Yehuwah kang ngenerake lakune.

10
 פִּי: יַמְעַל- לָא בְּמִשְׁפָּט מֶלֶךְ שְׁפָתַי- עַל- וְקוֹסָם
 cangkem luput boten ing-kaadilan raja lambe-saking ing wahyu
[H6310](#) [H4603](#) [H3808](#) [H4941](#) [H4428](#) [H8193](#) [H7081](#)

Putusan kang saka ing Gusti Allah, iku ana ing lathining ratu, manawa anggone ngadili lesane ora tumindak kliru.

11
 כִּיס: אַבְנֵי- כָּל- מַעֲשָׂהוּ לְיְהוָה וּמֵאֲזֵנֵי מְשָׁפֵט וּפְלִס
 kanthong watu sedaya padamelan kagungan-Yéhuwah kaadilan lan-timbangan timbangan
[H3599](#) [H0068](#) [H3605](#) [H4639](#) [H3068](#) [H4941](#) [H3976](#) [H6425](#)

Timbangan lan traju kang patitis iku kagungane Pangeran Yehuwah, lan sakehe bandhul-timbangan ing kanthong iku damelane.

12
 יָפוֹן: בְּצַדִּיקָה כִּי רָשַׁע עֲשׂוֹת מְלָכִים תּוֹעֵבַת
 mantep kanthi-kabeneran amarga kadursilan nglampahi para-raja nistha-dhateng
[H6666](#) [H7562](#) [H4428](#) [H8441](#)
 כֶּסֶף: dhampar [H3678](#)

Nistha ing ngatase raja yen nindakake duraka, dene kang nyantosakake dhampare iku kabeneran.

13
 יֶאֱהָב: יִשְׁרִים וְדָבָר צַדִּיק שְׁפָתַי- מְלָכִים רִצּוֹן
 tresna kang-jujur lan-tiyang-kang-ngendika kabeneran lambe-saking para-raja karsaning
[H0157](#) [H3477](#) [H1696](#) [H6664](#) [H8193](#) [H4428](#) [H7522](#)

Lambe kang nglairake kabeneran iku ndadekake keparenge Sang Prabu, sarta panjenengane ngasihi wong kang tembung-tembunge jujur.

14
 יִכְפְּרֶנָּה: חָכָם וְאִישׁ מוֹת מְלֹאכֵי- מֶלֶךְ חֲמַת-
 ngleremaken wicaksana lan-tiyang pati utusan-saking raja murka-saking
[H2450](#) [H0376](#) [H4194](#) [H4397](#) [H4428](#) [H2534](#)

Dukaning ratu iku dutaning pati, mangka wong wicaksana ngendhakake bebendune.

15
 מְלֻקָּשׁ: כְּעֵב וְרִצּוֹנוֹ חַיִּים מֶלֶךְ- פְּנֵי- בְּאוּר-
 udan-semi kados-méga lan-karsaning gesang raja pasuryan-saking ing-cahya-saking
[H4456](#) [H5645](#) [H7522](#) [H4428](#) [H6440](#) [H0216](#)

Pasuryaning ratu kang sumunar iku njalari urip, lan kabecikane kaya mendhunge udan ing mangsa semi.

נבחר	בינה	וקנות	מתרוץ	טוב	מה	הכמה	קנה	16
pilihan	pangertosan	lan-tumbas	katimbang-emas	saénipun	sepinten	kawicaksanan	tumbas	
H0977	H0998	H7069			H4100	H2451	H7069	

מכסה:
katimbang-pérak
[H3701](#)

Oleh kawicaksanan iku pranyata banget ngluwihi oleh mas, lan oleh pangreten banget ngungkuli oleh salaka.

נצר	נפשו	שמר	מרע	סור	ישרים	מסלת	17
njagi	nyawa	tiyang-kang-njagi	saking-kang-ala	nyingkiri	tiyang-jujur	dalan-gedhe-saking	
H5341	H5315	H8104		H5493	H3477	H4546	

דרךכו:
dalan
[H1870](#)

Ngedohi piala iku dalane wong jujur, sing sapa rumeksa marang tindake iku ngreksa nyawane.

רוח:	דבחה	כשלוון	ולפני	נאון	שקר	לפני	18
roh	dhuwur	rubuh	lan-saderengipun	kumalungkung	karusakan	saderengipun	
H7307	H1363	H3783	H6440	H1347	H7667	H6440	

Kumenthus iku pepucuking karusakan, lan gumungung iku pucuking ambruk.

שלל	מתלק	(עננים)	את	רוח	שפל	טוב	19
jarahan	katimbang-mbagi	tiyang-andhap-asor	—	kaliyan	roh	andhap	saé
H7998		H6035	H6041	H0854	H7307	H8217	

גאים:
tiyang-kumalungkung
[H1343](#)

את:
kaliyan
[H0854](#)

Becik ngesorake dhiri nunggal karo para wong andhap-asor, tinimbang karo ngedum rayahan ana ing tengahe wong gumungung.

ובוטח	טוב	ומצא	דבר	על	משכיל	20
lan-tiyang-kang-pitados	kang-saé	manggihaken	pangandikan	ing	tiyang-kang-migatèkaken	
H0982		H4672	H1697			

בידונה
ing-Yéhuwah
[H3068](#)

אשריו:
rahayu
[H0835](#)

Sing sapa nggatekake pangandika bakal nemu becik, sarta rahayu wong kang kumandel marang Sang Yehuwah.

לקח:	יסף	שפתיים	ומתק	נבון	יקרא	לב	לחכם	21
piwulang	nambahi	lambe	lan-manising	ngertos	kasebut	manah	wicaksana	
H3948	H3254	H8193	H4986	H0995	H7121		H2450	

Wong wicaksana iku diarani duwe pangreten, lan tembung manis iku luwih bisa nyakinake.

אולים	ומוסר	בעליו	שכל	חיים	מקור	22
tiyang-bodho	lan-piwulang-saking	kanggé-pemilik	akal-budi	gesang	sumber-saking	
H0191	H4148	H1167	H7922		H4726	

אנלות:
kabodohan
[H0200](#)

Kapinteran iku sumbering urip tumrap kang nduweni, wong bodho disiksa dening bodhone.

23	לב manah-saking	חכם tiyang-wicaksana H2450	ישכיל ndamel-pinter	פיהו cangkem H6310	ועל- lan-ing	שפתיו lambe H8193	יסיף nambahi H3254	לקח: piwulang H3948
----	--------------------	--	------------------------	--	-----------------	---	--	---

Atine wong wicaksana minterake cangkeme, lan marakake lambene luwih bisa ngyakinake.

24	צוף- sarang-madu H6688	דבש madu H1706	אמרי- pangandikan-saking H0561	נעם kang-sengsem H5278	מתוק manis H4966	לנפש dhateng-nyawa H5315
----	--	--------------------------------------	--	--	--	--

ומרפא lan-kasarsan H4832	לעצם: dhateng-balung H6106
--	--

Tetembungan kang sedhep iku kaya tala madu, rasane legi tumrap ing ati lan dadi tamba balung.

25	יש wonten H3426	דרך dalam H1870	ישר kang-leres H3477	לפני- ing-ngarsanipun H6440	איש tiyang H0376	ואחריתה lan-pungkasanipun H0319	דרך- dalam-saking H1870	מנת: pati H4194
----	---------------------------------------	---------------------------------------	--	---	--	---	---	---------------------------------------

Ana dalam kang dikira bener dening wong, mangka pungkasane anjog marang pati.

26	נפש nyawa-saking H5315	עמל tiyang-padamelan	עמלה makarya H5998	לן kanggé-piyambakè	כי- amarga	אכף meksa H0404	עליו ing-piyambakè
----	--	-------------------------	--	------------------------	---------------	---------------------------------------	-----------------------

פיהו:
cangkem
[H6310](#)

Rasa luwe iku nyambut gawe kanggo si buruh, amarga cangkeme kang meksa wong iku.

27	איש tiyang H0376	בליעל kang-nistha H1100	כרה ngeduk	רעה kang-ala	ועל- lan-ing	שפתיו — H8193	שפתו) lambe H8193	כאש kados-geni H0784	צרבת: kang-mbrodol
----	--	---	---------------	-----------------	-----------------	-------------------------------------	---	--	-----------------------

Wong kang tanpa guna ndhudhuk luwang piala, sarta ing lambene kaya-kaya ana geni kang nggosongake.

28	איש tiyang H0376	תהפכות kang-goroh H8419	ישלח nyebar H7971	מרון pasulayan H4066	ונרן lan-tiyang-kang-ngrasani H5372	מפריד misahaken H6504	אלוף: kanca
----	--	---	---	--	---	---	----------------

Wong kang culika marakake grejegan, sarta wong kang mitenah iku misahake mitra kenthel.

29	איש tiyang H0376	קמס kang-keras H2555	יפתה mbujuk	רעהו tongga H7453	והוליכו lan-nuntun H3212	בדרך ing-dalan H1870	לא- boten H3808	טוב: saé
----	--	--	----------------	---	--	--	---------------------------------------	-------------

Wong kang ambek siya nasarake pepadhane, lan nuntun marang dalam kang ora bener.

30	עצה ngrem H6095	עניו paningal	להשב ngrancang H2803	תהפכות goroh H8419	קרץ kedhep H7169	שפתיו lambe H8193	כלה ngrampungaken H3615	רעה: kang-ala
----	---------------------------------------	------------------	--	--	--	---	---	------------------

Sing sapa ngeremake mripate iku ngrancang kadursilan, kang ngingkemake lambene iku wus nglakoni piala.

31	עטרת makutha H5850	תפארת kamulyan H8597	שיבה uwanan H7872	בדרך ing-dalan H1870	צדקה kabeneran H6666	תמצא: ketemu H4672
----	--	--	---	--	--	--

Rambut uwanen iku makutha kang endah, kang tinemu ana ing dalaning kabeneran.

בְּרוּחוֹ	וּמְשָׁל	מְגִבּוֹר	אֲפִים	אֲרָד	טוֹב	32
roh	lan-tiyang-kang-nguasani	katimbang-pahlawan	murka	dangu	saé	
H7307	H4910	H1368	H0639	H0750		

עִיר:	מִלְכָּד
kutha	katimbang-tiyang-kang-ngrebut
	H3920

Wong kang sabar iku ngluwihi pahlawan, wong kang bisa ngereh awake, iku ngluwihi wong kang bisa ngrayud nagara.

מִשְׁפָּטוֹ:	כָּל-	לְמִיֵּהוָה	הַגּוֹרָל	אֶת-	יוֹטֵל	בְּחִיק	33
kaputusan	sedaya	lan-saking-Yéhuwah	undian	(objèk)	diuncalaken	ing-kluwahan	
H4941	H3605	H3068	H1486	H0853	H2904	H2436	

Undhi kabuwang ing pangkon, nanging sakehing putusane iku saka Sang Yehuwah.